

UPPSALA
UNIVERSITET

SPRAKFAK 2023/30

Riktlinjer för antagning av excellent lärare

Språkvetenskapliga fakulteten

Fastställd på delegation av Språkvetenskapliga
fakultetsnämnden 2023-06-22 (reviderad 2026-03-05)

Innehållsförteckning

Inledning	3
Beredning och beslut	3
Behörighet	4
Ansökan	4
Bedömningskriterier	6
Undervisningskicklighet	6
Fördjupning i det egna ämnesområdet och vetenskapligt förhållningssätt	7
Pedagogiskt utvecklingsarbete och samverkan	7
Pedagogiskt ledarskap	7
Löneplacering	8

Inledning

I *Pedagogiskt program för Uppsala universitet* (dnr UFV 2023/2188) betonas att högskolepedagogiska kunskaper, engagemang och pedagogisk skicklighet samt förmåga att utveckla en god undervisnings- och lärmiljö ska ha ett uttalat meritvärde för anställningar och roller där pedagogisk verksamhet ingår. Universitetet har beslutat att skapa ett särskilt karriärsteg, *excellent lärare*, för skickliga lärare. I de av rektor antagna *Riktlinjer för antagning av excellent lärare* (dnr UFV 2010/1842) anges att benämningen excellent lärare ska användas för lärare som uppnått en högre nivå av pedagogisk skicklighet. Nedan preciseras de riktlinjer som gäller vid språkvetenskapliga fakulteten.

Excellent lärare innebär en högre nivå av pedagogisk skicklighet, som skiljer sig avsevärt från grundnivån på liknande sätt som docentkompetens skiljer sig från doktorsexamen. Vad som krävs för att uppnå den högre nivån framgår av fastställda bedömningskriterier som utgår från den definition och de kriterier för pedagogisk skicklighet som gäller enligt *Anställningsordning för Uppsala universitet* (dnr UFV 2019/1673). Språkvetenskapliga fakulteten har därutöver preciserat vad som gäller för att uppnå excellensnivån inom fakulteten. Möjligheten att antas som excellent lärare kommer ur behovet av att skapa en möjlig karriärväg för personer som utmärkt sig i sin lärargärning vid vårt universitet och därmed *starkt bidragit* till en högkvalitativ utbildning. För att antas som excellent lärare räcker det således inte att man som lärare fullgjort sin undervisning på ett bra sätt, och det är möjligt att en lärare utför sin undervisning med hög grad av skicklighet men ändå inte lever upp till samtliga krav och kriterier för titeln excellent lärare. Sammantaget ställs det alltså höga krav på den pedagogiska verksamheten, vilket framgår av följande riktlinjer.

Beredning och beslut

Ansökan om att antas som excellent lärare inges till fakultetsnämnden. Den sökande ska i sin ansökan styrka sin pedagogiska skicklighet med en pedagogisk CV, en pedagogisk meritportfölj och intyg. Ansökningstillfälle för att prövas som excellent lärare erbjuds minst en gång per år. Sista ansökningsdatum är i normalfallet 15 mars. Språkvetenskapliga fakultetens rekryteringsgrupp beslutar efter inledande granskning av ärendet om vidare prövning av ansökan. Om rekryteringsgruppen beslutar att avslå ansökan ska det motiveras.

Om ansökan blir föremål för vidare prövning utser fakultetsnämnden två pedagogiskt sakkunniga. Minst en av de sakkunniga ska vara verksam vid ett annat lärosäte. Med *pedagogisk sakkunnig* avses inte enbart personer med examen i pedagogik, utan även personer som har särskilt didaktiskt kunnande eller på olika sätt har utmärkt sig som goda pedagoger (genom utmärkelser, befordran e.d.). Båda sakkunniga ska bedöma den pedagogiska skickligheten (och inte den vetenskapliga). Minst en av de sakkunniga ska ha sin ämnesmässiga kompetens inom det område som den sökande tillhör. De sakkunniga ska avge bedömningar av den sökandes pedagogiska kompetens. Utlåtandet ska grundas på de kriterier som nämns nedan och utmynna i ett klart ställningstagande.

2023-06-22

SPRAKFAK 2023/30

Språkvetenskapliga fakultetens nämnd för lärarexcellens bereder ärendet och avger ett yttrande. Den språkvetenskapliga fakultetens nämnd för lärarexcellens tillsätts av fakultetsnämnden i början av varje mandatperiod. Gruppen består av dekan eller prodekan (ordf.), två lärarrepresentanter varav minst en excellent lärare, samt en studeranderepresentant. I bedömningen av meriterna ska en intervju ingå. I normalfallet ska bedömningen även kompletteras med ett pedagogiskt prov. Nämnden för lärarexcellens ska avge ett yttrande, vilket ska inkludera ett omdöme om det pedagogiska provet om ett sådant har genomförts.

Språkvetenskapliga fakultetsnämnden fattar beslut om en sökande ska antas som excellent lärare utifrån aktuella handlingar i ärendet. Fakultetsnämndens beslut kan ej överklagas. Vid avslag kan förnyad ansökan inlämnas tidigast ett år efter beslutet.

Behörighet

Av rektors riktlinjer framgår att enbart tillsvidareanställda lärare (universitetsadjunkt, universitetslektor eller professor) vid Uppsala universitet kan antas som excellent lärare. Vidare krävs att den sökande kan dokumentera:

- genomgången högskolepedagogisk utbildning om minst 10 veckor eller motsvarande¹
- aktuell och kvantitativt betydande erfarenhet av undervisning på högskolenivå
- dokumenterad erfarenhet av avancerade pedagogiska lednings-, utvecklings- och/eller uppföljningsuppdrag, exempelvis som lärare med särskilt pedagogiskt uppdrag (t.ex. kollegieordförande eller ämnessamordnare) eller programansvarig lärare
- dokumenterat kontinuerligt deltagande i pedagogisk fortbildning (pedagogiska kurser, pedagogiska konferenser och pedagogiska dagar).

Ansökan

Ansökan ska innehålla följande delar. Av dokumentationen ska det tydligt framgå på vilket sätt den sökande svarar mot kriterierna.

---

¹ En förutsättning för att pedagogisk skicklighet ska anses föreligga är enligt Uppsala universitets anställningsordning genomgången högskolepedagogisk utbildning om minst 10 veckor eller motsvarande.

1. CV (meritsammanställning) inkluderande:

- redogörelse för pedagogisk verksamhet
- redogörelse för pedagogisk utbildning
- redogörelse för pedagogiskt ledarskap
- redogörelse för erfarenheter undervisningsadministration
- uppgift om ev. pedagogiska priser och utmärkelser
- uppgift om ev. läromedelsframställning
- komplett publikationslista (skrifter som rör ämnespedagogik och ämnesdidaktik eller är att betrakta som läromedel ska särskilt markeras)
- övriga pedagogiska meriter.

I meritsammanställningen bör samtliga dessa delar av den sökandes pedagogiska meritering sammanställas. Det räcker dock med en redovisning i punktform/motsv. i denna del. *Utförligare kommentarer och resonemang ska ges i de reflektioner som efterfrågas i den pedagogiska meritportföljen (nedanstående punkt).* I meritsammanställningen efterfrågas således en överskådlig redogörelse och dokumentation av den sökandes pedagogiska verksamhet.

2. Pedagogisk meritportfölj omfattande 12–15 sidor (exkl. bilagor) inkluderande:

- Reflektion över lärande och undervisning (s.k. *pedagogisk grundsyn*), varvid även den utveckling som skett och framtida pedagogiska visioner ska behandlas.
- Beskrivningar med exempel ur den egna pedagogiska praktiken i förhållande till den pedagogiska grundsynen. Exempelen bör omfatta: kursstruktur, kursutveckling, handledningserfarenhet, information och instruktion till studenter, föreläsningar samt form för examination och examinationsuppgifter. Urvalet av exempel ska spegla sådana teman som är viktiga utifrån den egna pedagogiska grundsynen.
- Redogörelse för ämnesdidaktiska överväganden som uppvisar förtrogenhet med aktuell didaktisk och högskolepedagogisk forskning.
- Redogörelse för den egna undervisningens forskningsanknytning.
- Redogörelse för pedagogisk samverkan.

3. Intyg bestående av:

- Studierektorsintyg som redogör för innehåll och omfattning av den sökandes undervisning samt övergripande kommentarer om de studentomdömen som den sökande har fått i de fall det är möjligt.
- Prefektintyg som styrker att den sökandes institution ställer sig bakom ansökan.

Bedömningskriterier

Vid bedömning är det i första hand pedagogisk kvalitet som beaktas. Undervisningens omfattning över tid, såväl bredd som djup, tillmäts också betydelse. Vidare ska förmåga att planera, initiera, leda och utveckla utbildning och undervisning, liksom förmåga att knyta undervisningen till forskning i det aktuella ämnet, till ämnets didaktik samt till allmän högskolepedagogisk forskning tillmäts betydelse. Med forskning i det aktuella ämnet avses här inte bara eller främst egen forskning; förtrogenhet med ämnets olika delar och forskningsfronter ska i stället premieras. Även förmåga till interaktion om högskolepedagogiska frågor med aktörer inom och utom universitetet ingår i den pedagogiska skickligheten. Ett övergripande kriterium som ska genomsyra bedömningen är att studenternas lärande ska stå i fokus.

Följande bedömningsområden kommer att beaktas:

1. Undervisningsskicklighet
2. Fördjupning i det egna ämnesområdet och vetenskapligt förhållningssätt
3. Pedagogiskt utvecklingsarbete och samverkan
4. Pedagogiskt ledarskap.

Excellens ska vara visad på alla områden.

Undervisningsskicklighet

Följande aspekter tillmäts betydelse vid bedömningen av undervisningsskicklighet:

- Den sökande ger engagerande och uppskattad undervisning av hög kvalitet på olika nivåer i undervisningssystemet och inom ett brett kunskapsfält.
- Den sökande stödjer studenternas utveckling av förståelse, kritiskt tänkande och vetenskapliga och yrkesmässiga färdigheter och förhållningssätt.
- Den sökande har en bred repertoar av studentaktiverande undervisnings- och examinationsformer som används på ett relevant sätt.
- Den sökande arbetar med konstruktiv länkning mellan mål, undervisning och examination, där undervisningen anpassas för att på bästa sätt möjliggöra för de aktuella studenterna att uppnå målen.
- Den sökande beaktar mångfaldsperspektiv samt tar hänsyn till och tillvaratar studenters olikheter och skiftande erfarenheter.
- Den sökande utvecklar studenternas kunnskap och kompetens genom konstruktiv återkoppling.
- Den sökande utvecklar kontinuerligt undervisning och examination samt den egna lärarrollen.

Fördjupning i det egna ämnesområdet och vetenskapligt förhållningssätt

Följande aspekter tillmäts betydelse vid bedömningen av fördjupning i det egna ämnesområdet och vetenskapligt förhållningssätt:

- Den sökande håller sig uppdaterad inom sitt ämnesområde genom att hålla sig à jour med den vetenskapliga diskussionen inom området samt relevant ämnesdidaktisk och pedagogisk litteratur.
- Den sökande har omfattande och fördjupade kunskaper om sitt ämnesområde, vilket exempelvis kan uppvisas genom vetenskaplig publicering, produktion av läromedel eller reflektioner beträffande förnyelse av kurslitteratur.
- Den sökande reflekterar över sitt ämnesområde, dess specifika innehåll och kunskapskrav samt hur detta ska påverka det pedagogiska arbetet och studenternas lärande.

Pedagogiskt utvecklingsarbete och samverkan

Följande aspekter tillmäts betydelse vid bedömningen av pedagogiskt utvecklingsarbete:

- Den sökande klargör kursmål och bedömningsgrunder samt motiverar val av undervisnings- och examinationsformer i dialog med studenterna.
- Den sökande beaktar olika studentgruppers förståelse och förväntningar vid utformningen av undervisningen.
- Den sökande samarbetar med andra med utbyte av erfarenheter om ämnesområdets didaktik dokumenterat genom t.ex. deltagande i kurser, seminarier, konferenser och publikationer.
- Den sökande använder kursvärderingar och kursrapporter för att utveckla såväl den egna undervisningen som kurser och utbildningar.
- Den sökande har aktivt deltagit i arbete med större förändringar inom utbildningen.
- Den sökande deltar aktivt i kollegiala diskussioner och lärarkollegier.
- Den sökande samverkar med aktörer utanför universitetet för att få kunskap som bidrar till en utbildning av hög kvalitet som möter omvärldens behov.
- Den sökande utvecklar och omprövar kontinuerligt kurs- och utbildningsmål i relation till förändringar i samhälle, miljö och arbetsliv.

Pedagogiskt ledarskap

Följande aspekter tillmäts betydelse vid bedömningen av pedagogiskt ledarskap:

- Den sökande utövar framgångsrikt pedagogiskt ledarskap i roller som exempelvis kursansvarig, programansvarig eller studierektor och påverkar därmed kurser och utbildningar utöver den egna undervisningen.
- Den sökande arbetar aktivt med utveckling av nya kurser.

- Den sökande utvecklar utbildning och bidrar till kollegors pedagogiska utveckling genom pedagogiskt ledarskap.
- Den sökande har en omvittnad förmåga att bidra till en kreativ arbetsmiljö och kollegors pedagogiska utveckling.

Löneplacering

Efter antagning som excellent lärare ska en schablonmässig höjning av månadslönen ske motsvarande vad som gäller för docentkompetens.